

БУРАЧЕК Микола Григорович (16. 03. 1871, с. Летичів, нині смт Хмельн. обл. — 12. 08. 1942, Харків) — живописець, художник театру, актор, педагог, письменник, історик мистецтва. Дід [В. Бурачека](#). Заслужений діяч мистецтв УРСР (1941). Живопису навчався самостійно. 1889 навч. в Університеті св. Володимира у Києві (відрах. за участь у студент. виступах). 1890 за рекомендацією М. Савіної прийнятий актором до Кам'янець-Поділ. рос. трупи, де зіграв ролі Расплюєва («Весілля Кречинського» О. Сухово-Кобиліна), Нещасливцева («Ліс» О. Островського). Виконав оформлення вистав «Затоплений дзвін» Г. Гауптмана, «Ліс» О. Островського, «Влада темряви» Л. Толстого та ін. Разом із М. Савіною, В. Комісаржевською, П. Орленовим, В. Давидовим, М. Тархановим та ін. грав на сценах театрів багатьох міст України та Росії. Відвідував Київ. рисувал. школу М. Мурашка. Серед творів цього періоду — «Сутінки» (1890), «На Дніпрі в сутінки» (1898). У березні 1905 брав участь у 1-й Всеукр. виставці у Львові. У Києві познайомився з [Я. Станіславським](#), за рекомендацією якого вступив до Краків. АМ (кл. Я. Станіславського, після його смерті — Ф. Рушиця). За час навч. побував у Німеччині, Австрії, Італії, Франції, Швейцарії, брав участь у виставках у Кракові та Відні. 1910 в Парижі працював у майстерні А. Матісса, пізніше — у майстернях Вільної АМ П. Рансона. Серед творів цього періоду — «Давид-городник. Полісся» (1910), «Подвір'я взимку», «Церква Сен-Етьєн у Парижі», «Париж. Сена» (усі — 1911). Від 1912 — у Києві. Член Товариства київ. художників, Товариства укр. художників. Учасник 5-ї та 6-ї виставок київ. художників. 1917 — поч. 20-х рр. — чл. оргкомітету товариства «Нац. театр», один із фундаторів Укр. АМ (1917 — її викл., 1918 — президент),

чл. літ.-мист. угруповань «Гроно», «Музагет». Викладав у Харків. худож. технікумі (1925–27), Харків. худож. інституті (1925–31, проф. — від 1927). Один із засн. АРМУ, голова Центр. бюро мистецтв у Харкові, чл. Шевченків. комітету, Комітету з увічнення пам'яті М. Коцюбинського, бюро Комітету охорони пам'ятників культури. Живописна спадщина Б. налічує бл. 10 тис. творів. Його пейзажі поетичні, ліричні за характером, сповнені соняч. світла, з тонким відтворенням колір. багатства природи, її мінливості. Вплив імпресіонізму в його творах позначився на посиленні світлотонного відтворення колір. рішень. Серед творів — «Соняшники» (1914), «Березень», «Вітер у березні», «Восени на Хоролі. Миргород», «Дахи Софійського собору в Києві» (усі — 1917), «Взимку. Київ» (1920), «Сутінки над Бугом. Вінниця» (1929), «Дніпро. Хмари насуваються» (1934), «Яблуня в квіту», «Колгоспне жито» (обидва — 1935). Твори Б. зберігаються в НХМ, Запоріж., Харків. ХМ. Як театр. художник Б. оформив вистави «По дорозі в казку» Олександра Олеса (1918, 1-й Укр. держ. театр ім. Шевченка, Київ), «Наймичка» І. Карпенка-Карого (1938, Донец. укр. театр) та ін. Автор мистецтвознав. статей і монографій, зокрема монографії «Великий народний художник» (1939). Уперше атрибував сотні акварелей і картин Т. Шевченка, зробив хронологію маляр. та графіч. спадщини, заклав основи наук. методології й систематизував вивчення його образотворчої спадщини.

Основні праці

Мистецтво у Києві // Музагет. 1919. № 1–3; Спогади про Г. І. Нарбути // Бібліол. вісті. 1927. № 1(14); Українське малярство М. Самокиша. Х., 1930; Моє життя. К., 1939.

Рекомендована література

1. Седляр В. М. Бурачек // Малярство і культура. 1936. № 6;
2. Касіян В. Знавець образотворчої спадщини Шевченка // ОМ. 1941. № 3;
3. Дюженко Ю. Микола Бурачек. К., 1967;
4. Абліцов В. Художник досліджує художника // Вітчизна. 1981. № 3;
5. Його ж. Талант дається для життя // Там само. 1985. № 8;
6. Петрашик В. Микола Бурачек: портрет на тлі епохи. К., 2014.

[В. Г. Абліцов](#)

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Бурачек Микола Григорович / В. Г. Абліцов // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2004. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-37999>. – Останнє поновлення : 2025.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).